

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VII.30.081/2020/6.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Dzsula Marianna előadó bíró

Dr. Csőke Andrea bíró

Az I. rendű felperes: ..

A II. rendű felperes: ...

Az I-II. rendű felperes jogi képviselője: Dr. Marczingós László Ügyvédi Iroda cím

Az alperes: alperes

Az alperes jogi képviselője: Dr. Halápi Dóra Ügyvédi Iroda cím1

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az I-II. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla

5.Pf.20.105/2019/15/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 22.P.21.333/2016/48.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 355.600 (háromszázötvenötezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy az 1.200.000 (egymillió-kétszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2007. június 14-én az I. rendű felperes „Hitel-zálog- és készfizető kezesi szerződés M svájci frank lakáshitelhez (lakás-vásárlás finanszírozására annuitásos törlesztéssel)” elnevezésű két szerződést kötött, amelyekben az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy az I. rendű felperes részére mindkét szerződés alapján 41.300 CHF összegű devizahitelt tart rendelkezésre és a rendelkezésre tartási időszak lejártáig a szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén forintban – mindkét szerződés alapján – legfeljebb 6.000.000 Ft kölcsönt folyósít a d-i 01. hrsz.-ú, ténylegesen alatti ingatlan megvásárlására.

[2] Tartalmazták a szerződések a hitel futamidejét és lejáratát (az egyik 240 hónap, lejárat 2027. június 20., a másik 24 hónap, lejárat 2009. június 20.), a hiteldíj elemei között az induló kamat mértékét, a kamat kamatperiódusonként változó jellegét, a kamatperiódusok időtartamát (3 hónap), az első négy kamatperiódusra vonatkozó kedvezményt. Rögzítették az I. rendű felperest terhelő szerződéskötési díj, kezelési költség mértékét, a THM számítását. A felperesek a szerződéskötés napján külön kockázatfeltáró nyilatkozatot is tettek. A felek

megállapodtak abban is, hogy az alperes az esedékesség napján az I. rendű felperes esedékessé vált devizatartozását az M deviza eladási árfolyamán forintra átszámítja és ezen ellenértékkel a hitelfelvevő forint számláját megterheli. Szerződést biztosító mellékötelezettségként 41.300 CHF tőke és járulékaik erejéig ingatlanterhelő jelzálogjog alapítására is sor került az alperes javára, a zálogtárgy hitelbiztosítéki értékét 9.000.000 Ft-ban határozták meg.

[3] Az II. rendű felperes mindkét szerződés vonatkozásában készfizető kezességet vállalt.

[4] A szerződések közokiratba foglalására is sor került, amelyekben az I. rendű felperes elismerte, hogy a szerződések alapján az alperes-nek mint hitelezőnek 41.300 CHF összegű hitel megfizetésével tartozik. A közjegyzői okirat a szerződések rendelkezéseit részletesen, azokkal azonos tartalommal rögzítette.

[5] Az I. rendű felperes a hosszú lejáratú kölcsönszerződés esetében a fizetéssel késedelembe esett, ezért 2011. április 28-án – közokiratba foglalt tanúsítványban – az alperes felmondta a kölcsönszerződést, majd 2013. augusztus 21-én a közjegyző végrehajtási záradékot állított ki. A rövid futamidejű kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének sem tett eleget az I. rendű felperes maradéktalanul.

[6] Az alperes teljesítette a tisztességtelen szerződési kikötések alkalmazása miatt az törvényben előírt elszámolási kötelezettségét, a felülvizsgált elszámolás eredményeként 3822,7 CHF került jóváírásra.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

[7] A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperessel 2007. június 14-én kötött kölcsönszerződések a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 217. § (1) bekezdése, 200. § (2) bekezdése és a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (1) bekezdése, 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelenek. Elsődlegesen az érvénytelenség okának kiküszöbölését kérték a szerződések érvényessé nyilvánításával, az érvénytelen részek mellőzésével. Másodlagosan a szerződések hatályossá nyilvánítását és annak megállapítását kérték, hogy a folyósítási feltételek közül a közokiratba foglalt kötelezettséget előíró kikötés tisztességtelen. Állították, hogy a szerződések nem tartoznak a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. törvény) és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. törvény) hatálya alá.

[8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú bíróság határozata

[9] Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította, mivel a felperesek által megjelölt okok miatt nem találta érvénytelennek a perbeli szerződéseket.

[10] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a felperesek által fizetendő perköltség mértéke vonatkozásában részben megváltoztatta és annak összegét 127.000 Ft-ra, míg az állam által viselt illeték mértékét 36.000 Ft-ra leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[11] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértett, mivel a határozata indokolásában a DH2. törvény 37. § (1) bekezdését figyelmen kívül hagyva nem a felperesek kereseti kérelmét, hanem annak egyes jogi érveit vizsgálta. Az elsőfokú eljárás megismétlését és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését azonban emiatt nem tartotta szükségesnek. Kiemelte, hogy mivel a felperesek a perbeli szerződések érvényessé vagy hatályossá nyilvánítását oly módon kérték, hogy azok a devizajelleget megalapozó szerződési feltételeket ne tartalmazzák, azt kellett vizsgálni, hogy teljesíthető-e egyáltalán a szerződések érvényessé vagy hatályossá nyilvánítása iránti kérelem. A jogerős ítélet szerint az rPtk. 217. § (1) bekezdése szerinti alaki hiba érvényessé nyilvánítással nem orvosolható oly módon, hogy a bíróság meghatározott tartalmú szerződést hoz létre a felek között, ezért arra nincs mód, hogy amennyiben a szerződések a deviza alapúság miatt jóerőbe ütköznének, a bíróság ezt az érvénytelenségi okot úgy küszöbölje ki, hogy a szerződéseket forint alapú konstrukcióval átalakítva nyilvánítsa érvényessé. Az érvényessé nyilvánítás keretében ugyanis a bíróság a felek által megkötött szerződés helyett egy egészen más típusú szerződést nem hozhat létre.

[12] A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a felperesek keresete sem az érvényessé, sem a hatályossá nyilvánítás kapcsán nem felel meg a DH2. törvény 37. § (1) bekezdésének. A felperesek állításával szemben ugyanis a szerződések a DH1. törvény 1. § (1) bekezdés és a DH2. törvény 1. §-a alapján azok hatálya alá tartoznak, ez nem jog-, hanem ténykérdés. A DH törvények szerint megállapított érvénytelenségi és elszámolási szabályokat nem a bíróság alkalmazza, ezért arra sincs módja, hogy azokat figyelmen kívül hagyja, a jogszabályok hatálya alól a szerződések nem vonhatók ki. A jogerős ítélet utalt az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-483/13. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletére is, amely megállapította, hogy a DH2. törvény 37. § (1) bekezdésében előírt különleges eljárási követelmények nem sértik a 93/13/EGK irányelv rendelkezéseit. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a DH2. törvény 37. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságnak a felpereseknek a szerződések teljes érvénytelenségével kapcsolatos kereseti kérelmét figyelmen kívül kellett volna hagynia és csak a folyósítási feltételről szóló szerződési kikötés tisztességtelenségének a megállapítása iránti keresetet kellett volna érdemben elbírálnia. Erre tekintettel mellőzte az elsőfokú ítélet indoklásából a szerződések teljes érvénytelenségének megállapítása iránti kereset elutasítására vonatkozó indokolást.

[13] A másodfokú bíróság ugyanakkor egyetértett az elsőfokú bíróságnak a folyósítási feltételt érintő kereseti kérelmet elutasító döntésével, annak jogi indokolását a fellebbezésre tekintettel kiegészítette és kifejtette, hogy a szerződés egyoldalú kötelezettségvállalás formájában való közokiratba foglalása nem tekinthető tisztességtelennek pusztán abból az

okból, hogy e feltételre tekintettel milyen tartalmú közjegyzői okirat készült el. A szerződési feltételt ugyanis nem az minősíti, hogy a közjegyző ténylegesen milyen tartalmú felperesi nyilatkozatot foglalt közokiratba. Az alperes a perben igazolta, hogy a folyósításra a tartozáselismerő nyilatkozatnak megfelelően sor került, azonban a tartozáselismerést követően. Az így készült közjegyzői okiratok ezért nyilvánvalóan valótlan tartalmúak és a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 112. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltétel hiányában záradékolásra is alkalmatlanok, mivel nem tekinthetők valódi tartalmú tartozáselismerésnek. A szerződési feltételből az azonban nem következik, hogy a közjegyzőnek valótlan tartalmú okiratot kellett készítenie, a közjegyzői okirat hibája nem okozza a támadott feltétel tisztességtelenségét, ezért a felperesek erre vonatkozó keresetét el kellett utasítani.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[14] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben – tartalmilag – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és közbenső ítélettel annak megállapítását kérték, hogy a perbeli kölcsönszerződések érvénytelenek. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság utasítását kérték az érvénytelenség jogkövetkezményének orvoslása kapcsán, valamint az alperes első- és másodfokú perköltségük megfizetésére kötelezését. Indítványozták a per tárgyalásának felfüggesztését az EUB előtt C-932/19. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

[15] Megsértett jogszabályhelyként az rPtk. 209. § (2) bekezdését, 205/C. §-át, 523. §-át, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 213. §-át, 220. §-át, valamint a Hpt. 213. §-át jelölték meg. Állították azt is, a felperesek keresete érdemben első- és másodfokon sem került elbírálásra, ez a mulasztás pedig sérti az rPp. 213. §-át, 220. § (1) bekezdés d) pontját.

[16] Az EUB-nak a 93/13/EGK irányelv tárgyában hozott irányadó döntései (a C-618/10. számú *Banco Español de Crédito* ügy, a C-26/13. számú *Kásler* ügy, a C-397/11. számú *Jörös* ügy, a C-260/18. számú *Dziubak* ügy, a C-38/17. számú *GT és HS* ügy, a C-51/17. számú *OTP Bank és OTP Faktoring* ügy, a C-118/17. számú *Dunai* ügy) ismertetésén és egyes AB határozatok [8/2014. (III. 20.) AB határozat, 7/2015. (III.15.) AB határozat, 11/2015. (V.14.) AB határozat], valamint a 2/2014. PJE és a 6/2013. PJE számú jogegységi határozatok kritikáján keresztül részletesen ismertették az ún. devizahiteles perekben hozott fontosabb döntéseket, amelyekből arra a következtetésre jutottak, hogy a felülvizsgálati kérelmében állított jogszabálysértések elhárításához elengedhetetlenül szükséges a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése a C-932/19. számú ügy miatt.

[17] Állították, hogy ha egy adott szerződés részévé vált valamely általános szerződési feltétel tisztességtelen, az érintett feltétel kiesik a szerződésből, ahhoz nem köthető kötelmi jogi hatály. A vételi árfolyam alkalmazásának tilalma miatt ezért a szerződéskötéskor meghatározott CHF összeg kiesik a szerződésből, ahogyan a folyósításkor alkalmazandó vételi árfolyam is, mivel az erre vonatkozó kikötés semmis. A jogalkotó döntése alapján a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekben szereplő vételi és eladási árfolyam helyett az MNB hivatalos deviza árfolyama vált a szerződés részévé, ami nem felel meg az EUB

jogértelmezésének, a fogyasztót ezzel nem lehet megóvni a hátrányos következményektől, illetve a szerződés nem teljesíthető a tisztességtelen feltétel elhagyásával.

[18] Tévesnek tartották a jogerős ítéletnek az EUB C-51/17. számú ítéletéből levont következtetést, amely szerint a DH törvények tartalma, így a perbeli szerződések tisztességtelensége sem vizsgálható. Álláspontjuk alátámasztásaként hivatkoztak a C-260/18. számú ítélet indokolásának [4] bekezdésére, a C-70-179/17. számú ítélet indokolásának [61] bekezdésére és a C-483/16. számú ítélet érvelésére.

[19] Részletesen ismertették az uniós jog alkalmazásának szükségességét alátámasztó szerződéses (EUMSZ, EUSZ, Csatlakozási szerződés) rendelkezéseket, kitérve az Alaptörvény E cikk (3) bekezdésére is. Utaltak az “EU jogának alkalmazása az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének tapasztalatai” elnevezésű joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményére, amely még nem kérdőjelezte meg a közösségi jog elsőbbségét.

[20] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

[21] A Kúria a felülvizsgálati eljárás kereteire, a jelen eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértésekre tekintettel nem találta indokoltnak, ezért mellőzte a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztését a felperesek által hivatkozott előzetes döntéshozatali eljárás befejezésig [rPp. 152. §].

[22] A felperesek által megjelölt előzetes döntéshozatali eljárás még folyamatban van, azonban a felülvizsgálati eljárás keretei miatt nem volt jelentőségük azoknak a jogkérdéseknek, amelyek a felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértéseken kívül irányultak a fogyasztóvédelmi rendelkezések EUB általi értelmezésére. A felperesek által megjelölt vételi és eladási árfolyammal, a semmisség hivatalbóli észlelésével, a jóerkölcsbe ütközéssel összefüggésben, továbbá a DH-törvényekkel rendezett tisztességtelen szerződéses feltételek érvénytelenségét, közelebbről az érvénytelenségnek az rPtk. és a DH-törvények szerint lehetséges jogkövetkezményeit tekintve megalapozatlanul érveltek a felperesek az előzetes döntéshozatal szükségességével, az rPp. 272. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn túl előadott hivatkozásaik pedig már nem voltak figyelembe vehetők.

[23] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt nem találta jogszabálysértőnek.

[24] Előrebocsátja a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, a felülvizsgálat az rPp. 270. § (2) és (3) bekezdésében megnevezett jogerős határozatok ellen jogszabálysértésre alapítottan igénybe vehető rendkívüli perorvoslat.

[25] A felülvizsgálati kérelemnek az rPp. 272. § (2) bekezdésében felsorolt tartalmi kellékekkel kell rendelkeznie. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Az rPp. 272. § (1) és (2) bekezdései értelmében – miként azokat az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte és a felülvizsgálati kérelmükben a felperesek is hivatkoztak rá – a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával.

[26] A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló hatvannapos határidőn belül kell rendelkeznie. A felülvizsgálati kérelmet az rPp. 273. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati határidő elteltét követően nem lehet megváltoztatni, így újabb, a határidőben benyújtott kérelemben nem szereplő jogszabálysértésekre hivatkozásokkal sem lehet kiegészíteni azt.

[27] Az rPp. 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek kötelező tartalmi eleme – egyebek mellett – a megsértett jogszabályhely megjelölése, amelyet – az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolásból kitűnően – konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni. Követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.

[28] Az rPp. 272. § (3) bekezdése értelmében egyedül akkor térhet el a Kúria a felülvizsgálati kérelemben tévesen megjelölt konkrét jogszabályhelyektől az állított jogszabálysértések vizsgálata során, ha e körben nyilvánvaló, azonosítható elírás történt, vagyis, ha a jogszabálysértés tényének megfelelő szöveges előadása alapján meg lehet állapítani, hogy a kérelem előterjesztője a kérelemben tévesen írtak helyett milyen jogszabályhely megsértésére kívánt valójában hivatkozni. Jelen ügyben e szabály alkalmazására nem volt mód.

[29] Az ismertetett jogszabályi rendelkezések értelmében a felülvizsgálati kérelem akkor bizonyulhat eredményesnek, ha a kérelem előterjesztője a szükséges tartalmi kellékekkel rendelkező, határidőben benyújtott beadványban kimutatja a támadott konkrét jogerős határozatnak a jogvita érdemi elbírálására kiható módon jogszabálysértő voltát, vagyis a támadott határozatra vonatkoztatva adja elő jogszabálysértésre hivatkozásait, a konkrét döntés alapjául szolgáló érvrendszer téves, illetve hiányos voltát mutatja ki, vagy az érdemi döntésre kiható eljárási szabálysértést igazol.

[30] A másodfokú bíróság kétféle okból találta alaptalannak az elsődleges keresetet. Egyrészt amiatt, mert a megítélése szerint a felperesek által kért érvénytelenségi jogkövetkezmények nem teljesíthetők, másrészt pedig azért, mert úgy ítélte meg, hogy a kereset nem felel meg a DH2. törvény 37. § (1) bekezdésének. Az állított érvénytelenségi okok fennállását ezért nem is vizsgálta. Az elsődleges keresetet elutasító jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelem sikeréhez mindezekre figyelemmel a felpereseknek mindenekelőtt e két elutasítási ok fenn nem állását kellett volna kimutatniuk [így konkrétan azt, hogy a kért jogkövetkezmények teljesíthetők, illetőleg a kérelemhez e vonatkozásban a bíróság egyébként sincs kötve, csupán olyan megoldást nem alkalmazhat, amely ellen valamennyi fél tiltakozik, továbbá azt, hogy a kereset vagy megfelel a DH2. törvény 37. § (1) bekezdésében foglaltaknak, vagy ez a szabály nem is vonatkozik rá]. Emellett elő kellett volna adniuk a megjelölt érvénytelenségi okok fennállására vonatkozó jogi érveiket.

[31] A felülvizsgálati határidőn belül benyújtott felülvizsgálati kérelem azonban – bár számos, a devizahitelezéssel, az ebből eredő jogvitákkal kapcsolatos kérdésre kitér – magára a jogerős ítéletben szereplő, az elsődleges kereset elutasításának alapjául szolgáló két indok jogszabálysértő voltára vonatkozó, az rPtk. 272. § (2) bekezdésének megfelelő (vagy egyáltalán: bármilyen) hivatkozást nem tartalmaz. Ez a körülmény pedig értelemszerűen szükségtelenné teszi az e keresetre vonatkoztatható egyéb felperesi érvek vizsgálatát, hiszen önmagában kizárja e körben a felülvizsgálati kérelemnek helyt adó döntés meghozatalát.

[32] A Kúria ezért csupán megjegyzi az elsődleges keresettel kapcsolatban a következőket:

[33] Az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül következtett a felek közti kölcsönszerződések érvényes létrejöttére a csatolt iratokban rögzített tartalommal. A szerződő felek között valamennyi lényeges kérdésre kiterjedően a kölcsönszerződések az írásban rögzített tartalommal létrejöttek [rPtk. 523. §, 205. § (1) és (2) bekezdés, 207. § (1) bekezdés, 218. § (1) bekezdés], a kölcsönszerződések megfeleltek az rHpt. 213. § -ában megfogalmazott elvárásnak is. Az elsőfokú bíróság az álláspontját a kölcsönszerződés létrejöttével és tartalmával kapcsolatban az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok – a magánokiratba foglalt szerződés, a közjegyzői okirat és a meghallgatott tanúk vallomásának – értékelésével alakította ki, amelyhez figyelembe vette a felperesek személyes meghallgatásának eredményét. Ezek alapján pedig a bizonyítékoknak az rPp. 206. § (1) bekezdésén alapuló mérlegelése nem iratellenes.

[34] A bíróság döntését igénylő jogvita lényege abban állt, hogy az I. rendű felperes adósként olyan konstrukcióban szerezte meg idegen pénz időleges használatának a jogát, amelyben a kirovó és a lerovó pénznem eltér. A felek szerződése a tényállási részben kiemelt rendelkezésekben (5.1., 5.2., 5.3. pontok) úgy határozta meg a folyósítandó kölcsönt, továbbá az adós pénztartozását egyaránt, hogy a felek esedékességgkor annyit fognak forintban fizetni (leróni), amennyi megegyezik a svájci frankban meghatározott fizetési kötelezettségükkel (6/2013. PJE határozat III/1. ponthoz tartozó indokolás).

[35] A felülvizsgálati kérelem hivatkozásával ellentétben a vizsgált kölcsönszerződésben alkalmazott konstrukció – a forintban folyósított kölcsön kikötött devizában (CHF) való megállapítása és nyilvántartása, majd a devizában így nyilvántartott kölcsön forint ellenértékének törlesztésére vonatkozó szabályozás – nem zárta ki a felek közti jogügylet

deviza alapú jellegét, nem vezetett eltérő szabályozási tartalomhoz az egyes szerződéses feltételek között, amely felvetette volna az rPtk. 205/C. §-ának alkalmazását.

[36] A deviza alapú hitel- és kölcsönügyletek lényegadó sajátossága, hogy az adós tartozása – az rPtk. 231. §-a szerint megengedetten – devizában keletkezik, a folyósításra és a törlesztésre pedig forintban kerül sor. A deviza alapú hitelezés konstrukciója – ennél fogva a felek közti szerződés mindennek megfelelő szabályozási tartalma – annak az elvárásnak felel meg, hogy a fogyasztó kifejezett szándéka szerint forintban jusson kölcsönhöz és tartozását is forintban fizethesse vissza, ugyanakkor kamatfizetési kötelezettsége a szerződéskötés idején jellemző forintkölcsönre irányadó kamatnál jelentősen alacsonyabb legyen. Deviza alapú kölcsönszerződéseknél a kölcsönösszeg meghatározásának két tipikus, az rPtk. 523. §-ának megfelelő módja közül az egyik szokásos meghatározási mód a kölcsön devizában való meghatározása úgy, hogy a szerződés egyéb rendelkezései nem hagynak kétséget afelől, a devizát a szerződésben meghatározott időpontban, a szerződésben meghatározott devizaárfolyamon kell átszámítani forintra és ezt a forintösszeget folyósítja a pénzügyi intézmény, az adósnak pedig a kölcsönadott devizának megfelelő, a szerződésben meghatározott devizaárfolyamon átszámított forintösszeget és annak járulékait kell visszafizetnie az egyes törlesztési időpontokban. A másik szokásos meghatározási mód szerint pedig a kölcsönt forintban határozzák meg, a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően egyértelmű viszont, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra, nyilvántartásra és elszámolásra a szerződésben meghatározott időpontban, az ott meghatározott devizaárfolyam figyelembevételével, és ezt az összeget, valamint annak járulékait kell az adósnak forintban visszafizetnie a mindenkor (az egyes törlesztő részletek esedékességekor) irányadó devizaárfolyamon számítva (6/2013. PJE, 1/2016. PJE jogegységi határozatok).

[37] A felek közti szerződés a hitelkeret CHF-ben megadott adatán túl, a folyósítandó kölcsön összegét az adós finanszírozási igénye szerint forintban határozta meg, mind végösszegét, mind az egyes részösszegeket tekintve, miáltal a perbeli szerződés a kölcsön meghatározása során a forintösszeget tekintette kiindulópontnak. Kétségtelenül kitűnik ugyanakkor a további szerződéses rendelkezésekből az is, hogy a kölcsön megállapítása – nyilvántartása és elszámolása – a kikötött devizában történik, amelyet a felperesnek forintban kell törlesztenie (5.1., 5.2., 6.2., 6.5. pontok).

[38] Megjegyzi egyúttal a Kúria, hogy a deviza alapú kölcsönszerződések konstrukciójából következik – miként arra az 1/2016. PJE jogegységi határozat II/2. pontjához tartozó indokolás is rámutatott – az átszámítási árfolyam szerződéskötést követő realizálása a szerződéskötést követő folyósítás ténye miatt, ebből következően az, hogy a kölcsönösszeg egzakt módon, számszerűen mindkét pénznemben nem határozható meg a szerződéskötés idején. Megfelelően irányadó az előző megállapítás a devizában nyilvántartott tartozás törlesztőrészletei tekintetében is, amelyeket esedékességükkor forintban köteles az adós teljesíteni, a vonatkozó árfolyam azonban előre nem ismert, az átszámítás konkrét adata az adott törlesztő részlet esedékességével határozható meg és rögzül az rPtk. 231. § (2) bekezdése szerint.

[39] Utal arra is a Kúria, hogy az ügyben eljáró bíróságok figyelembe vették a döntésük meghozatala során a felülvizsgálati kérelemben megjelölt EUB döntésekben a 93/13/EGK irányelv jogértelmezése körében kifejtetteket. A felülvizsgálati kérelemben az EUB döntések

“eredeti”, a szöveggörnyezetükből kiragadott idézeteknek “adott” uniós jogi értelmezésével a Kúria nem ért egyet, emiatt nem kíván eltérni – a felülvizsgálati kérelemben megjelölt – korábbi határozataiban rögzítettektől.

[40] A Kúria egyetért az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a szerződések – a felperesek hivatkozásával ellentétben – sem az alkalmazott konstrukció miatt, sem más okból nem ütköznek nyilvánvalóan a jóerkölcsbe. A Kúria e körben is osztja az elsőfokú ítélet érveit.

[41] A másodlagos, a folyósítási feltételt érintő szerződéses kikötés tisztességtelenségére vonatkozó keresetet a jogerős ítélet – egyetértve az elsőfokú ítélet indokaival – érdemben alaptalannak találta. A felülvizsgálati kérelem e vonatkozásban sem tartalmaz a támadott jogerős ítéletre vonatkoztatható, az rPp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi kellékekkel rendelkező hivatkozásokat. A felülvizsgálati kérelemnek helyt adó döntés meghozatalára ezért ugyancsak nem kerülhetett sor.

[42] A felülvizsgálati kérelemnek az rPp. 272. §-a körében folytatott joggyakorlatot az Alaptörvény XVIII. cikkére hivatkozással támadó okfejtése tárgyában kiemeli a Kúria, hogy az Alkotmánybíróság felhívott határozata nem a felülvizsgálati eljárással szembeni elvárásokat fogalmaz meg. A felülvizsgálati kérelemnek az indokolási kötelezettség megsértése tárgyában kifejtett érvelése sem helytálló, az Alkotmánybíróság is esetről esetre vizsgálja a bírói indokolási kötelezettség teljesítésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével fennálló összhangját, mivel a bírói döntés és az ügy egyedi körülményei azt alapvetően befolyásolhatják {3330/2020. (VIII. 5.) AB határozat [27] pont}.

[43] A felülvizsgálati kérelemben megjelölt egyéb eljárási szabálysértéseket illetően leszögezi a Kúria, hogy az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján eljárási szabály megsértése miatt kizárólag az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró jogszabálysértés esetén lehetséges a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése. Az rPp. 213. § és a 220. §-ának alkalmazása során ilyen jogszabálysértés nem történt, az ügyben eljáró bíróságok elbírálták a felperesek keresetét, és meg is indokolták döntésüket. Az, hogy nem a felperesek által kért érdemi döntést hozták meg, illetve, hogy nem értettek egyet a felperesek jogi érveivel, nem jelenti az említett eljárási szabályok sérelmét.

[44] A felülvizsgálati kérelem egyéb hivatkozásainak vizsgálata az elsődleges és a másodlagos kereset kapcsán kifejtettre figyelemmel szükségtelen volt.

[45] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[46] A felülvizsgálati eljárásban az eredménytelen felülvizsgálati kérelem miatt a felperesek kötelesek megfizetni az alperes áfával növelt ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét [rPp. 270. § (1) bekezdés, 78. § (1) bekezdés]. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével a bírósági

eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[47] A felülvizsgálati ügyérték (12.000.000 forint) alapján megállapított felülvizsgálati eljárási illetéket a felperesek teljes személyes költségmentessége folytán az állam viseli [1990. évi XCIII. törvény 59. § (1) bekezdés, 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §].

[48] A Kúria a határozatát tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2020. szeptember 29.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró